

MAGISTRUL ION NICULIȚĂ LA 60 DE ANI

Ni s-a oferit un prilej de cinste de a aduce, prin intermediul prezentei publicații, un călduros omagiu dascălului nostru și eminentului coleg Ion Niculiță, cu ocazia împlinirii vârstei de 60 de ani. Născut la 27 mai 1939, basarabean și mai ales român, Ion Niculiță, a pornit în viață din satul de pe malul Prutului, Zărnești, dintr-o familie, care pe linia maternă descinde din neamul Pârvan, neam căruia îi aparține și marele savant, întemcietorul arheologiei românești Vasile Pârvan.

După studii primare și generale, obținute în satul natal, care au dezvăluit calitățile și aptitudinile sale intelectuale, și-a continuat pregătirea universală la Facultatea de Istorie a Universității din Chișinău în perioada dintre anii 1958 – 1963. I-a avut ca eminenți profesori pe Em. Rikman și Rudolf Enghelgardt. Em. Rikman a fost acela care i-a cultivat dragostea și pasiunea față de domeniul cercetării științifice în arheologie. Sub îndrumarea acestuia, tânărul studios, participând la lucrările de cercetări arheologice de la Delacheu, Comrat și Sobari, a căpătat deprinderile și aptitudinile necesare unui cercetător științific.

Profesorul Rudolf Enghelgardt a fost acela, care prin exemplul de înaltă ținută și vocație pedagogică, a știut să-i impună lui Ion Niculiță maniera de înaltă eleganță și de orator.

De la 11 august 1963 pînă în anul 1968 a activat în calitate de asistent la Catedra de Istorie Universală a Facultății de Istorie.

Au urmat apoi ani de desăvîrșire a savantului dincolo de hotarele Republicii Moldova, la Universitatea din Moscova. Aici i-a avut ca îndrumători pe unii din cei mai renumiți savanți – academicianul Boris Rybakov, B. Grakov, A. Arcyhovskij; prof. V. Janin, F. Kyzlasov și desigur pe A. Melijukova și I. Iacenko. Cu o energie nestăvilită, după trei ani de muncă perseverentă, și-a pregătit și susținut teza de doctorat consacrată geților din sec. IV–III a. Chr. de la est de Carpați.

Anii petrecuți la Moscova, cunoașterea unor erudiți distinși, au jalonat caracterul fiului de țaran basarabean spre atingerea circumstanței unei nobleți spirituale, fapt care de altminteri îl va plasa în lista (chiar dacă nu și oficial) cu nume de prestigiu în învățământul superior și știința istorică din spațiul românesc.

Reîntors în Basarabia după susținerea doctoratului, Ion Niculiță se consacră carierei universitare. Este numit lector la Catedra de Istorie Antică și Medievală. Din 1974 și pînă în anul 1976 îndeplinește funcția de lector superior, iar pînă în anul 1992 – conferențiar la aceeași catedră. Din 1984 îndeplinește funcția de șef de catedră, iar din 1993 și funcția de decan al Facultății de Istorie.

În anul 1991 cu lucrarea “Tracii septentrionali în secolul VI – I a. Chr.” reușește să obțină titlul de doctor habilitat în istorie, iar prin aprobarea Comisiei Superioare a Federației Ruse, confirmat în calitate de profesor universitar.

În această postură Ion Niculiță a muncit consecvent și organizat, în scopul de a impune perseverență științifică și morală în învățământ și cercetare. Aceasta, ținem să remarcăm, indiferent de coloratura politică a societății, a făcut-o la etapa

când eram dirijați de dictonul marxist-leninist în toate domeniile de activitate, o face și astăzi cu o și mai mare rigoare morală și științifică.

Cercetarea științifică a domnului Ion Niculiță a fost orientată spre interferențele culturale în spațiul românesc în mileniul I a. Chr. – mileniul I p. Chr. Printre problemele prioritare, se numără: istoria și civilizația geto-dacilor, continuitatea dacilor în epoca romană (sec. II-III), continuitatea daco-romană și romanizarea în sec. IV–VII p. Chr. și, în final, stabilirea momentului cristalizării limbii, poporului și al caracterului civilizației vechi românești. Paralel, Ion Niculiță a dedicat o muncă de două decenii săpăturilor întreprinse la Hansca, Dănceni, Bălăbănești, Butuceni, Potârca, Sobari etc. În ultimii ani și-a orientat activitatea asupra studierii obiectivelor arheologice de pe stânga Dunării de Jos de la Novosel'skoe, Orlovka, Novonekrasovka etc. din Basarabia Meridională. Prin descoperirile făcute în aceste obiective cercetătorul a reușit să identifice și să definească începuturile civilizației getice pentru secolele VII–V a. Chr. Precizări importante Ion Niculiță a adus și în privința etapei următoare a istoriei geto-dacilor din secolul IV–III și II–I a. Chr.

Opera sa științifică, concentrată în 3 tratate, peste 80 articole de sinteză reprezintă o importanță de excepție pentru cei preocupați de istoria și cultura geto-dacică. Prin ea Ion Niculiță a dus mai departe concepția marilor înaintași Gr. Tocilescu, V. Pârvan, R. Vulpe, I. Nestor, H. Daicoviciu, D. Berciu, contribuind mai mult decât oricare alt cercetător la istoria triburilor getice de la răsărit de Carpați.

Prin cursurile sale docte, susținute cu adevărată ferveur, calitate moștenită de la predecesorii săi profesori și din atmosfera de înaltă elevație spirituală a cercurilor în care s-a format în tinerețe, profesorul Ion Niculiță a devenit în scurt timp un excelent specialist în domeniu și nu mai puțin pedagog. Prin prelegerile și seminarele sale ținute cu talentul său specific de orator a știut și știe să ofere lumină cunoștințelor sale. Pentru noi, studenții de ieri, și astăzi a rămas contemplată în memorie vocea de neuitat, pe care o ascultam cu devoțiune la anul întâi de facultate.

Omagiul nostru îl are ca destinatar pe profesorul Ion Niculiță, personalitate multilaterală și complexă, dinamică, de înaltă ținută civică, care a adus contribuții substanțiale la istoria civilizației lumii antice din sud-estul Europei. Drept recunoștință el este înscris cu onoare în galeria celor ce au studiat și studiază istoria lumii tracice, prin aceasta impunându-se nu numai pe plan național, ci și pe plan internațional. În anul 1992 a fost ales membru al Consiliului Internațional de Studii Indo-Europene și Thracice, al Comisiei Internaționale pentru promovarea studiilor Indo-Europene și Thracice. Concomitent, Ion Niculiță este membru al Consiliului științific al Institutului Român de Thracologie, fiind ales și în colegiul de redacție al revistei "Thraco-Dacica".

Prin aceeași muncă de cercetare Ion Niculiță s-a implicat direct și permanent în activitatea nobilă de formare și educare a tinerilor specialiști. Totodată a contribuit la răspândirea în rândul tuturor pasionaților de istorie a celor mai frumoase și notabile rezultate și momente din moștenirea de neprețuit, pe care ne-

au lăsat-o strămoșii noștri, moștenire care fiind ferm convins a fost, este și va fi permanent vie în conștiința românilor.

Utilizând astfel prestigiul și respectul de care se bucură, s-a străduit să promoveze cadrele tinere prin aceasta aducând servicii științei și culturii basarabene.

Cei care îl cunoaștem și i-am cercetat opera adresăm astăzi Domnului Profesor Ion Niculiță omagiul nostru în speranța că și pe viitor va fi călăuzit de aceeași rigoare morală, activitate didactică și științifică fructuoasă. În numele tuturor discipolilor și elevilor de ieri și de azi Vă adresăm urări de viață lungă, sănătate și noi realizări istoriografice, tot respectul și atitudinea noastră deosebită. La finele acestor urări Vă mai zicem AD MULTOS ANNOS la cei frumoși și fructuoși 60 de ani.

(Tudor Arnăuț)